24 üncü Sene | Çarşamba 13 Mayis 1931 | No. — 2416

Karagöz

ABONE: Türkiye için seneliği 3 liradır Ecnebi memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri: ORHAN SEYFİ
Müessisi: Ali Fuat Bey merhum

İDAREHANESİ: İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire : Telefon: İstanbul : 413

Nushası 3 Kuruş | CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR | Nushası 3 Kuruş

Vergiler Yüzde 20 Eksiliyor

Karagöz — Paşam, hiç sarsmadan bu taraftan da o kadar eksiltip ikisini denk getirdin mi, bu yiğit bu yükle hiç sendelemeden bu yolda yürür gider. Haydi göreyim seni devletlim!

Hükûmet Beyannamesini Okudu

Mustakillerden İzmit meb'usu Sırrı bey hükûmeti tenkit etti fakat Başvekil paşanın cevabından sonra "yaşa İsmet paşa!„ diye alkışladı.

Müstakiller de hükûmete itimat reyi verdiler.

Meclis açılınca yeni kabine istifasını vermişti. Yeni kabineyi kimin teşkil edeceği hakkında bir takım dedikodular ortaya çıkmıştı. Fakat böyle buhranlı bir zamanda İsmet paşa gibi ünlü bir devlet adamından başka kimden medet umulur. İsmet paşa tekrar kabineyi teşki etti ve Mecliste beyannamesini okudu. Müstakillerden Sırrı bey hükûmeti tenkit etti. Birtakım noktalara ilişti. Doğrusu tenkidini nazik bir lisanla, vatanperverane bir hisle yaptı. Hükûmet erkânı yapılan tenkidleri cankulağile dinlediler. Sırrı bey İsmet paşanın cevabını dinleyip vicdanen kanaat hasıl ettikten sonra "yaşa İsmet paşa!„ diye bağırdı ve "hükûmete ilk itimat reyini ben vereceğim!„ dedi. Bütün müstakiller de dahil olduğu halde Meclis hükûmete itimat reyini verdi.

Tanrım muvaaffk etsin!

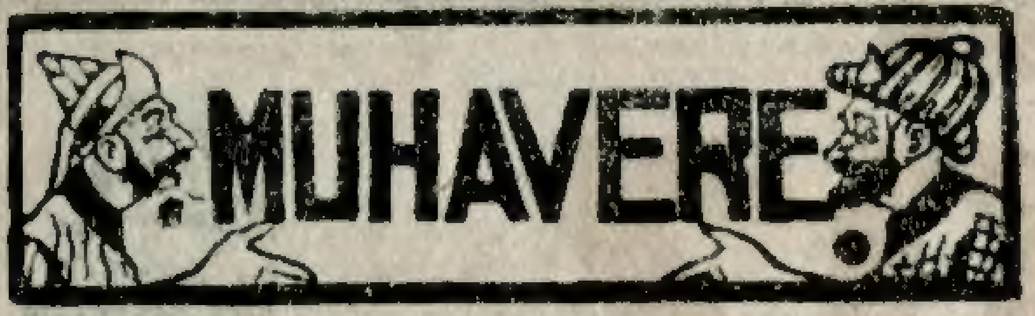

Hacivat — Karagözüm, Başvekil paşa Mecliste hükûmetin beyannamesini okudu. Bu beyannamede hükûmet otoritesinden bahsetti, bu ne demek kuzum?

Karagöz — Hükûmetin kudreti ve nufuzu demektir. Hükûmetin kanunlarının, emirlerinin mutlaka yapılması demektir. Malûmya, eskiden bazı mütagallibeler, bazı nufuzlu insanlar hükûmetin emirlerini dinlemezler, kanunlarını hiçe sayarlardı. Hele bazı mahallerde hükûmetin hiç nufuzu yoktu. Vergi alınmaz, hırsız yakalanmaz, katil meydanda gezer, hüküm, nufuz eşrafın, ağaların, beylerin elinde bulunurdu. Buna göz yumuluyordu. Bugün öyle şey kalmamıştır. Hükûmet bir şey emretti mi o mutlaka yapılacaktır, kanun heryerde ve herkese tatbik edilecektir. Kimse kanunun hükmünden kurtulamaz. Işte hükûmetin otoritesi budur.

Hacivat — Bütçemiz ne kadar eksiliyor?

Karagöz — Bir milyona yakın!

Hacivat — Masraflardan ne kadar tasarruf yapılıyor?

Karaköz — Umumî masraflardan yüzde 10 eksiltiliyor.

Hacivat — Hükûmet beyannamesinde daha nelerden bahsediyor?

Karagöz — Haricî siyasetimizde herzaman olduğu gibi sulh ve dosluk esasında ayrılmıyacağını söyliyor. Bu dosluk siyaseti Başvekil paşamızın çok samimiyetle bağlı olduğu bir siyasettir. Bu suretle hükûmetimiz bir çok devletlerle dosluklar kurmuştur. Dahilî siyasetimizde hükûmetin pragramı memleketin zıraat ve sanayiini inkişaf ettirmeğe çalışmaktadır.

Hacivat — Iktisadî buhran hakkında ne deniyor?

Karagöz — Bütün dünya bir iktisadî buhran geçiriyor. Satış fiatları heryerde düşüyor. Bu buhranı yine en az duyan biziz. Çünkü mallarımız çeşitlidir ve rakiplerimiz azdır. Hükûmet buna karşı devlet masrafında mümkün olduğu kadar tasarruf yaparak memleketi sarsıntıdan kurtarmağa çalışıyor. Teşekkür edelim ki böyle buhranlı bir zamanda hükûmet Ismet paşamız gibi çok yüksek bir devlet adamının elinde bulunuyor, tecrübesiz ellerde değil. Bu da bu milletin hüsnü taliidir, Hacivat!

Yolla Beyahu!

Fakire ortak ol, hastaya silâ,
Dertlilere otur ağla beyahu!
Sofra buldun yanaş dayak buldunkaç,
Her işi tatlıya bağla beyahu!

Boyun yetişmedik duvara çıkma,
Şen ol, konuşanın canını sıkma,
Herkesin lafını ağzına tıkma,
Dost ile düşmanı kolla beyahu!

Frenge hor bakma, harşeyi sezer,
Denizin altında batmadan yüzer,
Kuvvetli zaifi her zaman ezer,
Dalgalar aşılamaz salla beyahu!

Eloğlu kuş olmuş uçar havada,
Şaşırma yolunu sen düz ovada,
Şahin ol, küflenip kalma yuvada,
Kendini azacık zorla beyahu,

Onlarda gördüğün marifeti al,
Bilgi hırsızlığı helâldır helâl,
Oğluna bırakma yesin diye mal,
Okut Avrupaya yolla beyahu!

Âşık

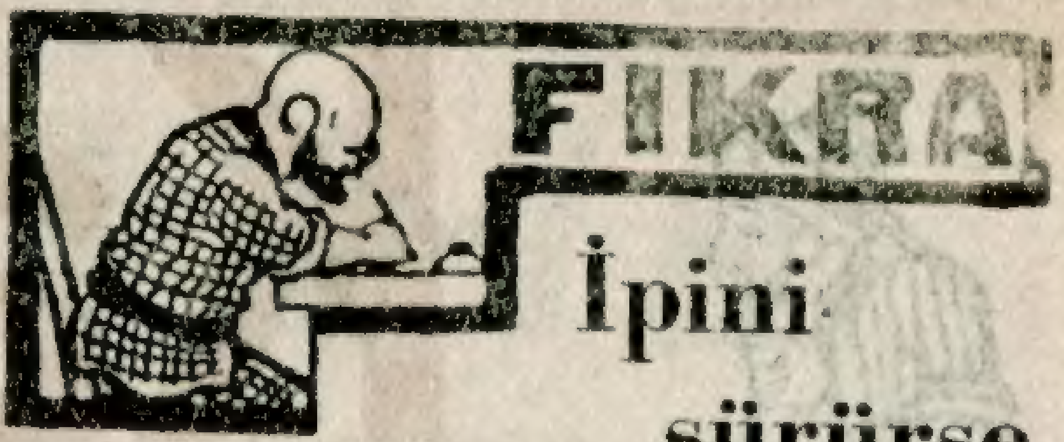

İpini sürürse

Vaktile bir herif varmış. Gayet usta Eşek hırsızı imiş. Mahalledeki eşekler, birer birer ortadan koybolmağa başlayınca yakasına yapışmışlar:

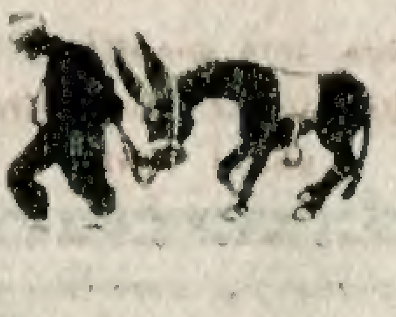

— Gel şu eşek hırsızlığından vazgeç.. Sonra karışmayız ha! demişler.

Nihayet herife, birçok tehditlerle bir daha eşek hırsızlığı yapmağa tövbe ettirmişler.

Huylu huyundan geçer mi?

Bir gün çarşıda dolaşırken bakmış ki, eşeğin biri, yularını koparmış, anırarak geliyor Heman sırtını okşayıp üstüne binmiş. Böyle tin tin giderken tanıdıklarından biri sormuş!

— Yahu, hani sen eşek hırsızlığına tövbe etmiştin?

Bıyıkaltından gülerek:

— Tövbem yine tövbe... Demiş velâkin ipini sürüyüp te bunun gibi üstü üstüme gelirse ne yapayım?

Şarkta hizmet

Bundan sonra asker için olduğu gibi mülkiye memurları için de muayyen bir müddet şarkta hizmet etmek kabul edildi. Garp vilâyetlerile Trakya ve İstanbulda hizmet eden memurlar münavebe ile şarka gönderilecekler. Orası da bizim yalanımız Yahu!

Pangalosun marifeti

Atina'da Pangalos isminde acayip bir Ceneral var. Bu Ceneral bir türlü tek durmuyor. Geçende atina'da az kalsın bir büyü isyan çıkıyordu. Söylendiğine göre bu isyanı da Pangalos körüklemiş.

Ne demişler, huy canına altındadır, diye.. Huylu huyundan geçmiyor vesselâm!

Darülfunun taburu

Darülfunun taburu gelecek ay kampa çıkıyor. Kamp bu sene 15 gün devam edecek. Evvelki senelerde kampa bütün talebe iştirâk edememişti. Bu sene hükûmet butün talebenin kampa çıkmasına yetişecek kadar tahsisat verdi. Geçenlerimiz bu suretle saf hava bol ziya almış olacaklardır.

Maaşlar kesilmiyecek!

Memurlar kadrosunda tasarruf nasıl olacak?

1 — Münhal memuriyetlere yeniden memurlar tayin edilecek, 2 — Bazı dairelerin kadroları asgari hadde indirilecek, 3 — Mahkemeye alınmış memurlar Vekâlet emrine alınacak, 4 — Memur namzedi olarak, dairelerde çalışanlar memur olamıyacak, 5 — Az memurla çok iş görülecek, memurlar sekiz buçuk saat çalışacaklar, 6 — maaşlardan tekaüdiye kesilmiyecek, yüzde 5 kazanç, kesilecek.

İşte hükûmetin memur kadrosunda yapacağı tasarrufun esasları budur, memur maaşlarının kesileceği ve bir çok memurların açığa çıkarılacağı hakkındaki haberler yanlıştır. Hükûmet, her sınıfın olduğu gibi, memur sınıfının da haklarını korumaktadır.

MONOLOK

Aşka Gelmiş

Kasımpaşada oturan İsmail ağa, bakmış hava güzel, gezip tozmak için Kâğıtane yolunu tutmuş. Şimdi de mübarek yerin tam mevsimidir ha, safasına doyum olmaz? Bizde nedense gezmiye gidip eğlenelim dendi mi, içme de beraber gelir. Çilingir sofrası mutlaka kurulmalı. İsmail ağa da gezip hava almakla kalmamış

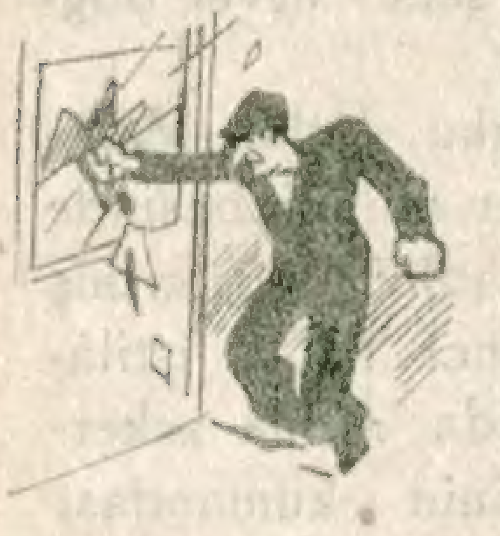

bir haylı çakıştırmış. Son filispit eve dönmüş, odasına girip şarkı söylemeğe başlamış. Rakı şişede durduğu gibi midede durmaz. Bu sırada coşuvermiş. "Hay imanım!„ diyip yumruğu odanın camına aşketmiş, aşk etmiş ama camın sivri kırıkları bilekdamarlarını ikiye şak etmiş. Odanın içine dere gibi kanlar boşanmış. Biraz sonra da İsmail ağa kendinden geçmiş bir halde odanın içine yıkılmış, kalmış. Odaya girenler ağayı bu halde görünce polise koşmuşlar, zabıta gelip bitkin bir halde olan İsmail ağayı hastaneye kaldırmış! Al sana bir Kâtane safası, bir sarhoşluk keyfi! Böyle baharın tam civcivli mevsiminde Kâtane gibi bir dünya cennetine gidip körkütük sarhoş olmakta ne mana var? Bundan sonra her cuma akşamı böyle nicelerini göreceğiz. Kâh yolda iki arkadaş koluna girmiş bir sarhoş; yiyip içtiği ağzından, burnundan gele gele evine dönecek, kâh otomobilde rakı başına vurmuş bir başkası bağıra çırpına yarı deli bir halde götürülecek .... Bunları yaz sonuna kadar her cuma akşamı göreceğiz.

Böyle mi gezilir, böyle mi eğlenilir, hele böyle mi içilir? Bir gün Kâtaneye git, bir okka rakı iç, on beş gün hasta yat, elâleme maskara olduğun da caba! Gezmesini, eğlenmesini, bilhassa içmesini bilmiyoruz. Nasıl içilir? Zevk sabibi eski bir akşamcı dostumdan öğrendiklerimi gelecek defa yazacağım, o zamana kadar yaraları sarılıp kendine gelebilirse İsmail ağa da okuyup öğrensin!

Avrupa birliği

Cenevrede toplanacak Avrupa birliği konferansına gidiyoruz. Hariciye kili Tevfik Rüştü beyle iktisat vekili ustafa Şeref bey mürahhas olacaklar. yasetimizde dosluk ve sulh esas duğundan sulh için yapılacak davet- i kabul ederiz. Bakalım, bu konfenstan hayırlı bir netice çıkacak mı?

Eski borçlar

Eski borçlar hakkında konuşup bir karar vermek üzere Düyunu umumiye mürahhasları geldi. Bu mesele Ankarada konuşulacak. Alacaklılar anlaşmadan başka çıkar yol olmadığını artık anlamış olacaklardır. Kudretimizin yetmediğini bizden istemek beyhudedir. Ne verebilirsek onu veririz. Biz bu işte çok hüsnü niyet gösterdik ama, bankerler işi güce çekip fazla para koparmak istiyorlardı. Eninde sonunda dediğimize gelecekler!

Sandalcılar

Sandıcılar cemiyetile sandıkcılar arasında ihtilâf vardır. Limanımızda ki sandalcılar cemiyetten şikâyet ediyorlar. Cemiyet tarafından tayin edilen memurların bir iş yapmadıkları halde kendilerinden faza para aldıklarını söy lüyorlar. Buna karşı cemiyet kâtibi de diyor ki:

"Limandaki 5,000 sandalcıdan 3000 kadarı kayıtsızdır, kaçak işliyorlar. Kaçak işliyen sandalcıların çoğu sabıkalıdır. Cemiyetimize kaydedilmeleri için parmak izi ve polis muayeneleri lâzımdır. İşte bunun için kaçıyorlar.„

Her iki tarafın söylediği de mühimdir. Kimseden haksız ve fazla para alınamaz. Fakat aynı zamanda da hüviyeti malûm olmıyan sabıkalı adamlarda sandalcılık edemez. Canımızı bunlara nasıl emniyet ederiz. Bu meseleler ipiyce tetkik, tahkik edilmelidir.

Bakım evleri

Tütün inhisar idaresi kadın amele için çoçuk bakım evleri yapacak. Kadın amele sahhleyin işe geldiği zaman çocuğunu bu eve bırakacak, akşam üstü alacaktır. Bu çok hayırlı teşebbüsten dolayı idareyi takdir ederiz.

Balık bolluğu

Son günlerde Balık bollaştı. İstanbulda muhtelif yerlerden 50 kayık balık geldi. Üskumru 10 kuruşa düştü Eğer fiatlar daha ucuzlıyacak olursa balıkçılar tuttukları balıkları denize dökeceklerini söyliyorlar. Çünki bunları satışa çıkarmak için yüzde 12 resim vermek lâzımgeliyor. Balık fiatı fazla düşünce balıkçılar da bu resmi vermektense balığı denize dökmeği daha kârlı buluyorlar. Böyle zamanlarda bu balıklar belediye tarafından alınıp fakir fıkaraya dağıltılsa fena mi olur? Belediyenin fıkaraya yardımı yalnız kışın kömür dağıtmakla olmazya!

Tatlı cana kıyılır mı?

Bu gönlerde tatlı canına kıyanlaryine çoğaldı. Kimi sevkilisi için, kimi aç kaldığı için, kimi istediği olmadığı için ahret postasına binip öbür dünyanın yolunu tutuyorler.

Yahu, şu kahbe dünyaya hiç birimiz temelçivisi ile bağlı değiliz. Akıbet, öleceğiz. ve lâkin ecelile rahat döşeğinde ölmek varken vakıtsız, bin zahme çekerek kendini öldürmekte ne fayda var?

Gelin yapmayın bu işi canım!

MEMLEKET HABERLERİ

Kahraman ordumuzun genç zabitleri

Bu sene Harbiye mektebinden şahadetname alan genç zabitlerimiz

İstanbul muhteliti - Beodradski takımı

İstanbul Muhteliti ile Beogdraski takımı maç yaptılar. İstanbul Muhteliti 6-2 galip geldi

Giresun - Bulancık İlkmektep yavruları

Giresun-Bulancık İlkmektebi birinci sınıf talebeleri muallimleri ile birlikte

Bilgi Dağarcığı

Temistoklis

Eski Atina cümhuriyetinin en namlı kumandanlarından olan Temistoklis Milâttan 533 sene evvel doğmuştur.

İranlılara karşı vuku bulan Maraton mubarebesinde kendini göstermiş ikinci Yunan istilâsında Atina askerlerinin kumandası Temistoklis'e verilmiştir. O zaman Temistoklis bütün Yunan askerini donanmaya bindirmiş ve Salamin adası önünde İran donan-masını kâmilen mahvetmişti.

Temistoklis Atinalıların tefevvukunu temin ettiği için Spartalılar hileye baş vurup kendisini 5 sene müddetle Sürdürmüşlerdir. Temistoklis bunun üzerine İran hükümdarına iltica etmiş ve iyi karşılanmıştır. Fakat sonradan İranlılar kendisini Yunanlılara karşı kullanmek istedikleri için 470 senesinde zehirle kendisini öldürmeğe mecbur olmuştur. Temistoklis İran muharebesinde kendine itiraz eden, hatta onu dövmeye kalkan bir kumandana karşı söylediği: Vur, fakat dinle! Sözü meşhurdur.

Molière

1622 senesinde Paris te doğan Molière "Molierokunur„ Kıralın yorgancısının oğlu idi. Tahsilettikten sonra ilk önce avukatlık etmişse de sonra tiyatroya fazla havesli olduğu için aktörlüğe başlamış, teşkil ettiği bir grupla Fransayı dolaştıktan sonra Paris'te bir tiyatro kurmuş ve bizzat kendisi tarafından kaleme alınan otuz kadar son derece hoş komediyi oynatmağa başlamış.

Molièr kendi eserlerinin en mühim rollerini bizzat kendi oynardı.

Molière 1673 senesinde tiyatro oynarken üstüne fenalık gelmiş ve ansızın ölmüştür.

Malière eserlerinde zamanın adetlerile gayet zarif bir surette alay etmiştir. "Hasis„ "Kuruntu hastası„ v. s. gibi eserleri Ahmet Vefik Pş. tarafından lisanımıza çok marifetli bir surette tercüme edilmiştir. "Ayar Hamza„ merakı.. V. S. gibi.

Hediylerimiz

61-432 Mendil — İzmir Bornuva uzun sokak No 13 Şaban Ef.

62-409 Çay — Bakırköy polis merkez kalnında No. 340 Emin Ef.

63-536 Fotin — Beşiktaş akaretler No. 31 Şükrü Ef.

64-181 Krem — Aksaray Tulumbacılar caddesi No. 3 Mürvet hanım.

65.170 Tarak — Beşiktaş tramvay deposunda kontrol No. 171 Fehmi efendi.

66-232 : Dişmacunu — Beyazit çarşıcılar No. 8-10 Mabule H.

67-296 Mendil — Fatih Malta çarşısı kahveci Rıza efendi.

68-57 : Dişfırçası — Saltifrankda tahsildar Mizrali efendi.

69-41 : Çorap — Koca Mustafa paşa canbazhane mahallesi Abdullaah dede sokak No. 4 Feriha hanım.

70-358 : Ayna — Bayezit çarşıhan No. 2 Kevork efendi.

-Bitmedi-

TÜRKİYE SANAYİ ve MAADİN BANKASI

Fabrikalarına ait YERLİ MALLAR PAZARI

Mağazada münhasiren yerli fabrikalar mamulâtından ipekliier ve döşemelikler, yinlüler, battaniyeler, kalın bezler metin ve zarif bavul ve çanta kunduralar ve saire toptan ve perakende olarak satılır

SİNEMA

Klara Bov

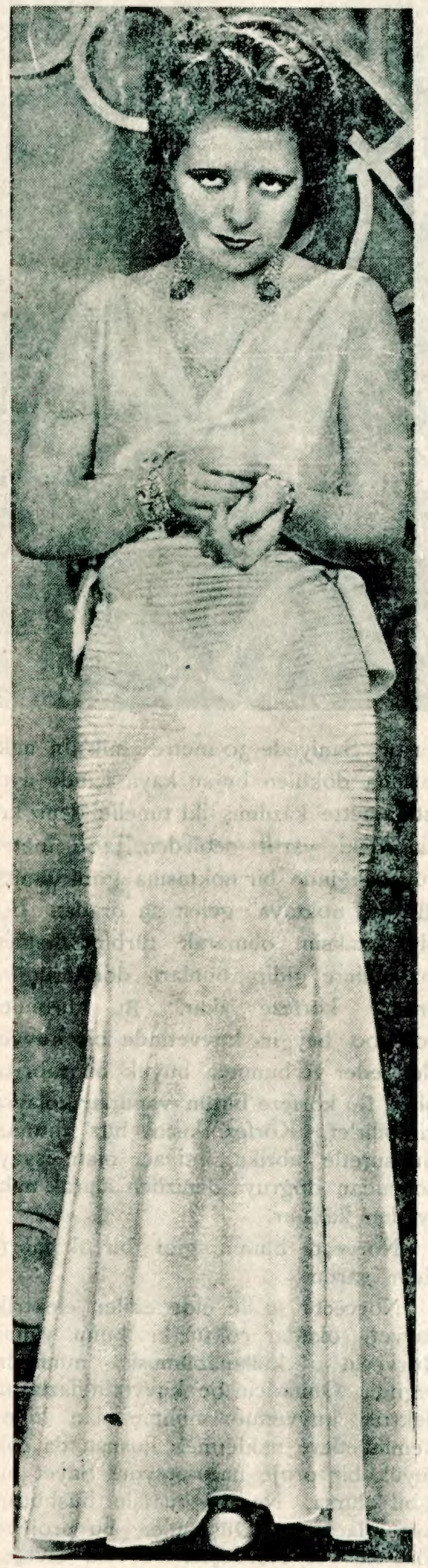

Klara Bov şimdiye kadar aleyhinde atıp tutan gazetelere cevap vermeğe lüzum pörmiyor, susuyordu. Şimdi oda ağzını açtı. Bu sevimli yıldız diyor ki:

— Bazı kimselerin durmadan size iftira ettiğini bilmek her halde hoş birşey değildir. Gazetelere bir sürü yalan yazmakta ne zevk vardır, anlamam. yalınız bunun birşeye faydası oluyor. Bu sayede şöhretimizi muhafaza edebiliyoruz. Aleyhimizdeki iftiralar bizim için reklam vazifesi görüyor.

Yukarıya resmini bastığımız zarif Hanımefendinin hırçın ve yaramaz Klara Bov olduğuna inanmak için kırk tane şahit lâzım! Değil mi?

Leylâ Hayam

KENDİ HAKLARINDAKİ MUTALEAALARI!

Sinema yıldızları hakkında kıyamet kadar lâkırdı söyleniyor, herkes bu san'atkârlar hakkında bir fikir ortaya atiyor, sualler soruluyor, anketler yapılıyor. Fakat bu da kâfi gelmiyor olacak ki bu sefer bizzat sinema artistlerine, yıldızlarına kendi haklarında ne düşündükleri soruluyor.

— Kendi hakkınızda ne düşünüyorsunuz?

İyi bir fikir değil mi? İnsan kendi hakkında fena düşünür mü? Elbette düşünmez. Fakat kendi hakkında iyi düşündüğünü söylemek te herkesin işine gelmez!

Onun için sinema san'atkârları haklarında pek iyi şeyler söylemiyorlar. Meselâ resmini gördüğünüz yeni ve güzel yıldızlardan Leylâ Hayyam diyor ki:

— Herkesin neremi beğendiğini bilmiyorum! Ben bir filmi oynadıktan sonra son gayretimi sarfettiğime kanaat getiriyorum. Fakat bu filmi perdede seyrettikten sonra kendi kendime: "Bu da olmadı... Herhalde bundan daha iyisini yapmalı!„ diyorum.

Komik Malek'te kendi kendine müthiş bir iftirada bulunuyor:

— Ben kendi kendimi beğenmiyorum... Kimseyi güldürdüğüm yok! Diyor...

Sinema dedikodusu

Yıldızlardan Viola Dana tekrar kocaya varmıştır. Aktrisin üçüncü kocası Kolombiyalı bir profesyonel golf oyuncusudur. Vsolianın ilk kocası harp içinde salgın bir hastalıktan ölmüştü. Yale futbol yıldızlarından iken sonradan sinema aktörü olan ikinci kocasından boşanmıştı. Şimdi de üçüncü kocası... İşte sinemacılar böyle:

Dünyada ilk sesli filmi çevirmiş olan caz şarkıcısı Al Jolson bir müddet filimlerde şarkı söyledikten sonra yine tiyatroya dönmüştür. Al Jolson NevYork ta Kapitol tiyatrosunda vazife almıştır. Yaptığı kunturat mucibince haftalık ücreti 20,000 dolar, yani 40,000 liradır.

Holiwod'da, sinemada asker, kalabalık ve saire gibi sahneye çıkıpta lâkırdı etmiyen aktörlerin, yani figüranların adetleri azalıyormuş. Bu sene 223. 460 figüran varmış. Bunlara ücret olarak 63,000,000 frank verilmiş Bu göya az olduğu zaman... Ya çok oldukları zaman kaç kişi olurlar ve kaç para alırlarmış acaba?....

Şikâyetler

Şikâyete cevap

Ekmek yapıcılar cemiyeti reisi namına İbrahim imzalı bir mektup aldık bu mektup geçen nushamızda ekmek yapıcılarından bir kariimizin şikâyetine cevaptır, aynen basıyoruz:

Gazetenizin 2415 numaralı ve 9-5-931 tarihli nüshanızın şikâyetler sütununda İsmail imzasile yazılan şikâyet mektubuna cevaptır:

Cemiyetten muayene cüzdanı bedeli olarak alınan para yalnız yirmi beş kuruş olup, birde on beş kuruş damga pulu bedeli alınır ki, mecmuu kırk kuruştur. Böyle dört beş liraya cüzdan alındığı doğru değildir.

İstanbulda mevcut furunlarda çalışan amele miktarı üç bindir ve bunların hepsi muayene cüzdanı almış ve muayene de olmuştur. Esasen belediyece tanzim edilen talimatname mucibince bunların her üç ayda bir muayeneleri muayyen aylara yapılmaktadır. Bu ayları geçirenler esasen muayeneden kaçmış addedilerek ceza kesilmektedir.

Karagöz — Maksadımız halkın şikâyetini ait olduğu makama bildirmek ve bir haksızlık varsa önüne geçmekten ibarettir. Kariimizin şikâyetini bastığımız gibi cemiyetin cevabını da aynen bastık. Eğer ortada şikâyet edilecek bir şey yoksa biz daha memnun oluruz.

Güzelliğin

Sırrı!

B İ O K S

B İ O K S

Bütün manasile güzel olabilmek için yalnız güzel bir vücude ve güzel bir yüze malik olmak kâfi değildir. Güzellik kadar sevimlilikte lâzımdır. sevimli bir kadın demek hali, tavrı, bilhassa gülüşleri cazibeli bir kadın demektir. Cazibeli bir gülüş için ise inci gibi tertemiz dişlere malik olmak icap eder. Bunun bir tek çaresi vasdır:

BİOKS

Diş macunundan kullanmak.
Bioks Diş fırçası üzerine biraz Bioks diş macunu konulup ovulan dişler kar gibi bembeyaz olur.
Daima bioks diş macununu kullanan 1931 Türkiye güzellik kraliçesi Naşide Saffet Hanımın dişleri işte böyledir.

Norveç nasıl ihya oldu?

Dünyanın en çok elektrik cereyanı sarfeden memleketi bu kuvveti kendine gayet ucuz mal ediyor!..

Avrupanın en şimali memleketlerinden biri olan Norveç kıt'a büyüklüğünde bir yarım adanın yarısını işgal eder. Bu yarımadanın hususiyetlerinden biri de sahilinin hem dağlık, hem de gayet girintili çıkıntılı olmasıdır. Bütün sahil gayet küçük körfezlerden mürekkeptir. Bu körfezlere yar halinde deniz kıyısına inen yüksek dağlardan birçok nehirler, ırmakla, çaylar dökülür. İşte bu kuvvetli su akışları Norveç için başlıbaşına bir zenginlik ve rahatlık menbaı olmuştur. Çünkü burada akarsu kuvveti ile gayet ucuz bir surette makine işletmek mümkündür, Onun için makine işletecek kadar kuvvetli olan su akışlarına "beyaz maden kömürü„ ismi verilir.

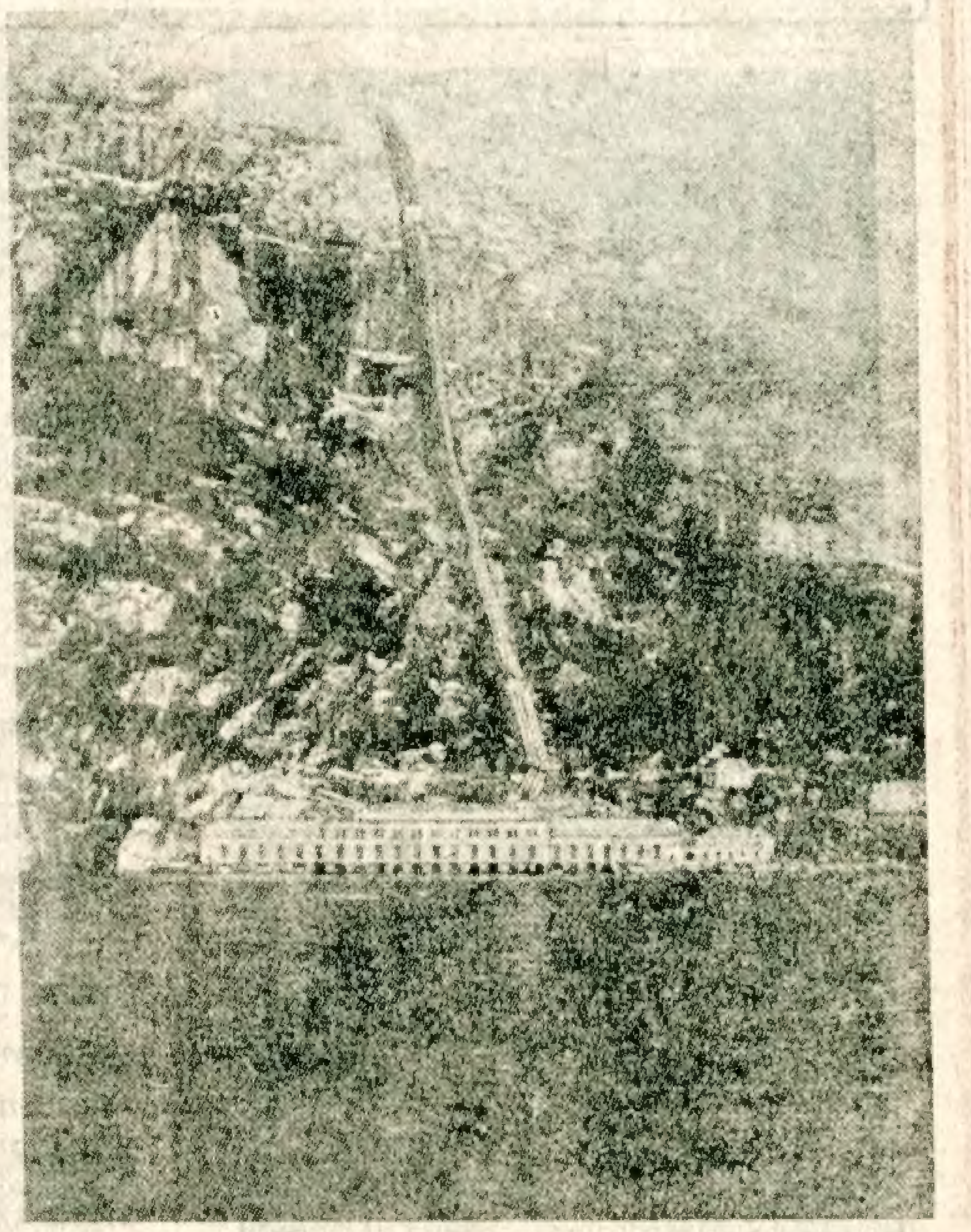

Dünyanın hiçbir memlekettinde "beyaz kömür„ Norveçte olduğu kadar kolay ve ucuz işletilmemiştir. Bu kolaylık ve ucuzluğun sebebi memleketin tarif ettiğimiz tabii halidir. Bunun için onbeş sene gibi kısa bir zaman zarfında Norveçte su kuvveti sanayii on misli arttırmıştır. Bu genişlenmeye sebep yalnız memleketin sanayi ihtiyaçları değildir. Norveçte heman her işte elektrik cereyanı kullanılır. Çünkü elektrik, diğer avrupa memleketlerine, meselâ Fransaya nazaran çok ucuzdur.

Akar sulardan elektrik kuvveti elde edilmek usulü bulunduktan sonra çalışkan bir millet olan Norveçliler derhal işe başlamışlar ve memleketlerinin bu işten çok kazançlı çıkacağına akılları kestiği için öyle muazzam fabrikalar kurmuşlardır ki bugün Norveç dünyanın en çok elektrik kullanan memleketi haline gelmiştir.

Bundan elli sene evvel Norveç bir zıraat, balıkçılık, ticaret ve gemicilik memleketi idi. Halbuki bugün sanayi o kadar genişlemiştir ki saydığımız bütün bu işler gölgede kalmıştır.

Elektrik bugün Norveçin belkemiği haline gelmiştir. Maden üzerine çalışan ve madenî âletler yapan fabrikaların yüzde seksenı, kâğıt fabrikalarının yüzde doksanı elektrik kuvveti kullanır.

Bu neticeye varabilmek için büyük kuvvet istasyonları kurmak lâzım gelmiştir. Bu tesisatın en mühimlerinden biri Hardenger körfezindeki fabrikadır. 370 kilometre murabbaında araziyi sulayarak ve birçok göller vücude getirerek şelâle halinde körfeze dökülen bu suyun akıntısını nizama sokmak için evvelâ göllerden birine bir bent yapılmıştır. Saniyede 30 metre mik'abı miktarında dökülen bu su kaya içinde aynı istikamette kazılmış iki tunelle deniz kenarındaki yarın denizden 3400 metro yüksekliğinde bir noktasına götürülmüştür. Bu noktaya gelen su oradan beş oluğa taksim olunarak türbin denilen makinelere gidip bunları döndürür ve oradan körfeze akar. Bu türbinler 100.000 beygir kuvvetinde bir kuvvet elde eder ve bununla büyük bir fabrika işler. Bu körfeze bütün vapurlar kolayca girebilirler. Körfez kışın buz tutmaz. Bu suretle fabrika ihtiyacı olan eşyayı doğrudan doğruya denizden alarak nakliyeden kazanır.

Norveçte bunun gibi birçok fabrikalar vardır.

Norveçte su ile elde edilen elektrik kuvveti okadar çoktur ki bunu yalnız Norveçin kullanabilmesi mümkün değildir Onun için bu kuvvetin fazlasını elektrik kuvvetine muhtaç olan diğer memleketlere nakletmek hususunda çok büyük bir proje hazırlanıyor. Şayet bu kabil olursa, Norveç bu işle büsbütün ihya olacaktır. Düşünülen bu projeye göre kuvvet Norveçten evvelâ İsveçe, oradan Danimarkaya ve oradan da Almanyaya götürülecektir.

Fen hergün biraz daha terakki ettikçe Norveçin sanayi noktai nazarından pek parlak bir istikbali olduğunu tahmin etmek güç olmaz. Ancak unutulmamalı ki bu istikbali hazırlamakta yalnız tabiatın yardımı değil, bizzat Norveçlilerin de çok dahli olmuştur. Şayet onlar çalışmasaydılar, bugün altın gibi akan bu akar sular beyhude akıp gidecektir!

HASRET. KAVUŞTURAN

§ Ankara M. M. V. daire. Md. Muhafız takım efradından Cafer oğlu Şaban imzasile:

— Ceyhanda büyük Kırım mahallesinde mukim arabacı ustası Şaban oğlu Osman ve biraderi İsmail ve nadide hanım ile Romanyanın pazarcığında Mustafa Hüsnü imzalarile akrabalarım bizi arıyor. Ben halihazırda Ankarada askerim. Gerek ceyhandaki ve gerekse Romanyadaki akrabalarım bana sarih adreslerini yazsınlar.

§ İzmir Karataş Ruhi baba sokak No. 5 Zeynep Halil imzasile:

— Yirmi senedenberi kendilerinden haber alamadığımdan kardeşlerim Nevşehrin Sulusaray kariyesinden Halil oğlu Emin ve Mehmedi arayorum.

§ İzmir Karataş 9 Eylûl sokak No. 67 Hanede Hocı Ahmet oğlu Hüsnü efendi imzasile:

— Umumî harpte asker olup bir daha hayatından haberdar olamadığım Üsküp vilâyetinin Karatuva kasabasın- dan hacı Ahmte bey oğlu Hasan Tahsin beyi arıyorum.

HALK SÜTUNU

§ Iğdır tüccar Ahmet zade Medet bey mahdumu Haydar Hilmi efendiye:

— Aynı adresle gönderilmiş iki mektubunuz var. Bunlarda birbirini tutmayan şeyler var. Hangisini soruyorsunuz, açık yazınızda cevap verelim!

§ Samsunda mütekaidini askeriyeden Mustafa efendiye:

— Mütekaitleri, hele sizin gibi bu vatana hizmet etmiş olanları terfi etmek elbette lâzımdır. Bunu hükûmette ister. Bunu hükûmette ister. Fakat bütçe mes'elesidir. imkân nisbetinde olabilir. Meb' usluğa gelince: Zaruret bir ihtiyarlık Meb'us olmak hakkını vermez. O işi ehline bırakmalı!

§ Ordu vilâyetinde felek zade Süleyman efendinin oğlu Adil efendiye:

— 16 yaşından yukarı olursa orta mektebe alınmaz. Liseye girmek için de orta mektep tahsiltni görmek lâzım. Avrupaya gitmeğe gelince paranız varsa hiç durmayın. San'atın kötüsü olmaz. Hangisine en fazla meyliniz varsa e san'atı öğrenin. Hükûmetin size yapacağı iş malûmat vermek delâlet etmekten ibarettir.

ZÜMRÜT

YALOVA

KAPLICALARI

NEŞ'E, SIHHAT, GENÇLİK KAYNAĞI

AÇILDI

Oteller: 60 kuruştan 5 liraya kadar

Yemekler: Tabildut 225-450 kuruştur

(Sabah kahvaltısı ile öğle ve akşam yemekleri dahildir.)

(Üçüncü sınıf otellerde yemek mecburî değildir.)

Vapur ücretleri: Birinci mevki 30, ikinci mevki 20 kuruş.

Her türlü malûmat için YALOVA'da Kaplıcalar Müdürlüğüne veya İSTANBUL'da Seyrisefain Umum Müdürlük Kalemine müracaat. Tel: B. 1745

ŞAFAK ÇAYI

ÇAYLARIN

EN ALÂ

VE EN

NEFİSİDİR

Bütün meraklılara tavsiye ederiz.

Türkiye Cumhuriyeti

Merkez Bankası

Devletimizin en büyük millî ve malî müessesesi

Herkes tarafından kapışılan bu hisse senetlerinden bir tane alınız, hem paranız bir köşede durmuş olacak, hem de temettü alacaksınız.

Çocuğunuzun

KUMBARA sı var mı?

Eğer yoksa İŞ BANKASI ndan hemen bir KUMBARA alarak çocuğunuzu sevindiriniz

Kumbara çocuğunuza vereceğiniz en güzel hediye, ona istikbal temin eden en sağlam vasıtadır.

PİLEVNE

MUHARRİRİ: KEMALETTİN ŞÜKRÜ

KARAGÖZÜN TEFRİKA No. 33

Pilevnenin tam cephesinde bulunan (Graviçe) tabyesini bombarduman vazifesi Romanyalılara verilmişti.

Romanyalıların cenup tarafında Rusların dokuzuncu kolordusu (Bulgar eski Karaağaç) mevkiinden ateş açıyordu. Dördüncü Rus kolordusu ise daha cenuptan, yeni (Rad şene) dan yükleniyordu.

Lofçeyi zabteden ceneral (İmerentski) de Lofça ile Pilevne arasında yolu tutmak istiyordu.

Bir de şayet Pilevne sukut edecek olursa Türklerin ricat yolunu kesmek için kırk bölük suvari ve beş batarya topla bir Rus ceneralı Sofya yaluna gönderilmişti. Moskofların, Romanyalıların bütün topları birden ve hiç durmadan ateş püskürüyor ve atılan güllelerin en fazla hedefini (Graviçe) tabyesi teşkil ediyordu.

Ateş geceye kadar, karanlık ta bastıktan sonra bile devam etti. Yatsıdan sonra kesildi. Fakat karanlıktan istifade etmek istiyen Romanyalılar bataryalarını Gravi çenin 1400 metre yakına kadar getirdiler.

Ertesi gün yani Ağustosun yirmi yedinci günü sabahleyin yine şiddetli ateşe devam edildi. Yirmi beş kilometre boyunda olan düşman cephesi boydanboya ateş püskürerek Pilevnenin etrafını adeta bir yanar dağ haline koyuyordu.

Romanyalılar Graviçenin iki tabyesinden biri olan "kanlı tabyeye„ epi yanaşmışlardı. Ceneral (Üsköylef) in askerleride cenup tabyelerine yakın bulunuyorlardı.

Mamafih kahraman askerlerimizin bunların üzerine yağdırdığı kurşunlar düşmana altı yüzden fazla telefat verdirdi ve Üsköylef ordusunun ateş hattımızdan geriye çekmeğe mecbur kaldı.

Düşmanın Lofça tabyesine hücumu

O gün ve ondan sonra olacak muharebeleri bizzat görmek istiyen imparator ve başkumandan Grandük Nikola maiyetleri erkânı ile beraber civar tepelerden birini işgal etmişlerdi.

Ağustosun yirmi sekizinci günü..

Düşman yine bir dakika bile ateş kesmeksizin Türk istihkâmlarını bombarduma etti.

Romanyalılar Granviçeye biraz daha yaklaştılar. Şimdi bu kahraman tabyemiz ile düşman arasında ancak 800 metrelik bir mesafe vardı.

Bir aralık "kanlı tabye„ düsman ateşine cevap vermedi. Romanyalılar bunu Türklerin tabyeyi terkettiklerine delil sandılar ve sevinç içinde ihtiyatı elden bırakarak ilerilediler. Fakat Türk taburlarının dehşetli yaylım ateşi bunları çıl yavrusu gibi dağıttı.

Ağustosun yirmi dokuzuncu günü yine aynı şiddetle devam eden bir bombarduman günü oldu.

Moskoflar bu beş gün devam eden bombardumanı kâfi gördüler ve hücum yapmak için tedbir almağa başladılar.

Akşam üstü karargâhta, İmpratorun riyaseti altında bir harp meclisi kuruldu. Burada, beş gün zarfında erkânharbiyenin yaptığı keşiflerin raporları okundu. Hücum için en münasip noktaların nereleri olduğu müzakere edildi, En sonra Pilevneye üç noktadan hücum icrasına karar verildi.

Hücum Ağustosun otuzunda icra olunacaktı. O gün, o gece tertip olunan plan mucibince otuz Ağustos sabahı saat üçten beşe kadar mütemadiyen bombarduman devam edecek, saat beşten yediye kadar istirahat edilecek ve saat tam yedide umumî hücum yapılacaktı. Grandok Nikola kumandanlığı bizzat üzerine almak istiyordu. Fakat İmparator buna razi olmadı. Kumandanlığı orda bulunan Romanya prensi (Şarl) a teklif etti. O da razi olmadı. Bunun üzerine umum kumandanlığa ceneral (Jotof) tayin olundu.

Pilevneye gelince:

Osman paşa Rusların külliyetli kuvvetli yanaşıp bombardumana devam etmelerinin maksadını anlamıştı. Bu ateşin arkasından herhalde dehşetlidir hücum olrcaktı . Mamafih Osman paşa son iki buçuk ay zafında mümkün olan müdafaayı vücuda getirdiği için artık Alllaha güvendi ve düşmanın hücumunun serin kanlılıkla ekledi.

Pilevnenin etrafında büyük küçük bir müdafaa tabyeleri vardı. Tabye olmiyan yerlerde ise müdafaa siperleri kazılmıştır. Bütün Türk ordusu neferinden kumandanına varıncıya kadar düşmana mağlup olmamağa ant içmişlerdir.

30 Ağustos

Plân mucibince bombarduman sabahın üçünden beşine kadar devam etti. Sonra saat tam yedide ceneral "Üskoylef otuz iki tabur asker ve dokuz batarya topla ilk hücum hareketini yaptı. Bunu diğer hücumlar takibetti.

(Bitmedi)

Müdürü Mes'ul Orhan Seyfi — Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.